

AJANVARAUSASIAKIRJA CDA JA TIETOSISÄLTÖ

29.1.2019

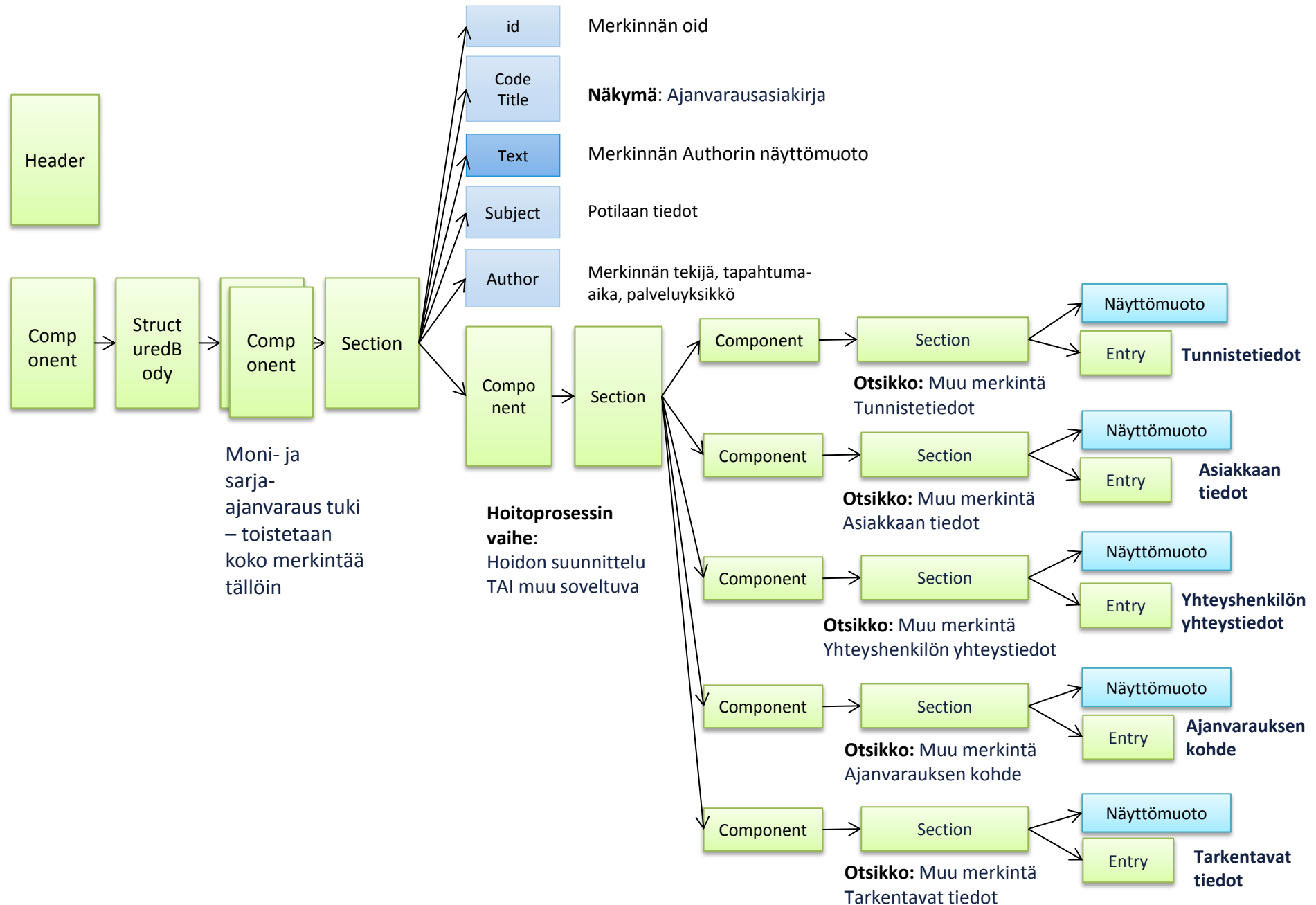
Työpaja / Timo Kaskinen

Tausta

- 2015 loppupuolella tehtiin CDA määrittelyn ensimmäinen versio, tietosisältömäärittely ja käytetyt luokitukset julkaistiin koodistopalvelussa
- Määrittely oli yhdistyksen avoimella kommenttikierroksella 2015
  - saatuja kommentteja ei silloin työstetty SAdE-hankkeen päättymisen takia
- 2017 loppuvuodesta jatkettiin, päivitettyjä määrittelyitä vietiin HL7 Finland jäsenäänestykseen
  - kokonaisuudessa oli edelleen tarkennettavaa, erityisesti Kanta-toteutusnäkökulmasta
- 2018 työstetty eteenpäin, tammikuussa 2019 kommentointikierros
  - erityisesti kiinnitetty huomiota potilastiedon arkiston näkökulmasta päällekkäisyyksien (asiakirjan sisältö, CDA header) poistamiseen ja tietojen jakamisen toteuttamiseen Kanta potilastiedon arkiston kautta. Tietosisältömäärittelyssä useita poistettuja tietoja (voimassaolo päätetty), mm. asiakirjojen tunnistet ja versiot, palvelutapahtumatiedot, merkintätason metatiedot, turvakieltoon liittyvät yhteystiedot
- Ajanvarausasiakirjan käyttökohteena edelleen viestintä ajanvarauksista asiakkaalle ja eri yksiköissä toimiville ammattilaisille, ei palveluntuottajan toiminnanohjaus (ei esim. kaikkia ohjaustietoja)

Clinical Document

Ajanvaraus – Ajanvarausasiakirja

Ehdotettuja lisäyksiä/ muutoksia sisältöön (1/)

1. Tieto onko hoidon tarpeen arviointi tehty

- hoidon tarpeen arviointi dokumentoidaan muihin hoitoasiakirjoihin, ei osa ajanvaraustietoa
- ESH ajanvaraukset perustuvat usein aiemmin ammattilaisen tekemään hoidon tarpeen arviointiin, PTH palveluissa vaihtelevasti vapaasti varattavia / ammattilaisen / automaattisen hoidon tarpeen arvioinnin tai tuetun itsearviointin pohjalta ”avattuja”
- Ks. ”varausoikeus”

2. Tieto lähde/ajanvarausjärjestelmästä

- Ajanvarausasiakirjan tuottanut järjestelmä löytyy jo CDA-header-tasolta: 2.4.7 hl7fi:softwareSupport - asiakirjan tuottanut ohjelmisto. Onko tarvetta kolmannen osapuolen tiedoille

3. 3.1 Tieto, millä kielellä ajanvaraustiedot on täytetty; 3.2 Asiointikieli: ehdotettu käytettävän virallista ISO/SFS-koodistoa eikä koodistopalvelun kielikoodistoa. Koodistopalvelun koodistossa koodin tunniste on virheellisesti isoilla kirjaimilla, virallisessa koodistossa se on pienillä kirjaimilla. CDA R2 Headerissa oleva languageCode on CS-tyyppinen, ja se viittaa ISO-määrittelyyn

- ClinicalDocument.languageCode – asiakirjan kieli
- Asiointikieli: tieto asiakkaan asiointikielestä
- Alustava ehdotus:
  - Tarkennetaan, että toimitaan asiointikielen osalta samalla tavalla kuin muissa PTA rakenteissa eli koodistopalvelussa olevan kielikoodistoversion mukaisesti
  - ”Ajanvaraustietojen täyttäminen” voi käyttöliittymätasolla tapahtua suomeksi, ruotsiksi tai muulla asiointikielellä; asiakirjan kieli on kuitenkin Headerin languageCode määrittelyn mukainen (fi tai sv, ”voi sisältää myös muunkielisiä osuuksia; potilaalle pyritään antamaan potilasohjeet ja loppulausunto lisäksi hänen ymmärtämällään kielellä tarvittaessa tulkin välityksellä” jne.)

4. Mikäli varaus tulee maksaa etukäteen ilmoittautumispäätteellä, mahdollisuus välittää tieto hinnasta

- Hinta- ja ”tuotteistus” tiedot ovat palveluntuottajaspesifejä ja maksu voi tapahtua ilmoittautumisen lisäksi myös etu- tai jälkikäteen – ”Huomautukset” ja ”Potilasohje” kentät ovat tarvittaessa käytettävissä mikäli tieto on tarpeen välittää asiakkaalle varauksen yhteydessä.

Ehdotettuja lisäyksiä/ muutoksia sisältöön (2/)

5. Tieto, pitääkö potilasta varten erikseen esim. järjestää saatto/kuljetus

- Onko varauksen yhteydessä syntyvää ja kenen tarpeeseen – ei ole noussut vaatimuksissa aiempina vuosina esiin; Tuottajan toiminnanohjaustietoa? Kaikkia ohjaustietoja ei ole syytä ottaa osaksi ajanvarausta (ks. Yleiskuva ja vaatimukset luku ”palvelukohtaiset tai varaustuotekohtaiset ohjaustiedot”) – laajennustarpeet ohjaustiedoista jatkokehityslistalle?

6. Palvelupisteen sijainnin lisätiedot (ST) -> ehdotettu muutettavaksi toistuvaksi ja luokitukseksi

- Vaikea tehdä kaikkiin tiloihin soveltuvaa luokitusta, luokka muu vaatisi vapaan tekstikentän tueksi joka tapauksessa
- Tekstikentän toistuman voi toteuttaa nykyrakenteella laittamalla tiedot esimerkiksi pisteellä tai pilkulla erotettuna peräkkäin
- Sijainnin lisätiedot tarkoitettu käyntiosoitetta tarkentamaan ja ihmisluettavaksi (rakennustunnus, kerros, vapaamuotoinen kulkuopaste)

7. Ajanvaraukseen liittyvän lähetteen tai pyynnön tunniste -> ehdotettu tarkemmin kiinnitettäväksi käytetäänkö arkistoidun asiakirjan setid vai esim. lähetteen tunnistetta

- Nyt ei rajata näin tarkasti, voidaan käyttää arkistoidun asiakirjan setid tai myös esim. lähete-tietojen rakenteesta yksilöivää tunnusta

Ehdotettuja lisäyksiä/ muutoksia sisältöön (3/)

8. 77 Palvelunantaja ja 78 palvelunantajan nimi ehdotettu yhdistettäväksi II+ nimi näyttötekstinä
  - Tietosisällön kuvauksen mukaan tässä voi antaa myös pelkän palvelunantajan nimen ilman sote-organisaatiorekisterin tunnusta. Näin toteutettuna ohjeistus on selkeämpi, kun rakenteessa kulkee nimi erikseen poimittavana ilman näyttömuodossa samassa rakenteessa mahdollisesti olevaa otsikkoa
9. 79 ja 80 Palvelupisteen yksilöintitunnus ja nimi ehdotettu yhdistettäväksi II & nimi näyttötekstinä
  - Tietosisällön kuvauksen mukaan tässä voi antaa myös pelkän nimen ilman tunnusta. Näin toteutettuna ohjeistus on selkeämpi, kun rakenteessa kulkee nimi erikseen poimittavana ilman näyttömuodossa samassa rakenteessa mahdollisesti olevaa otsikkoa.
10. 71.1. palveluluokka, koodiston oid puuttuu -> CDA-määrittelyssä on koodiston oid, lisätään tietosisältöön
11. 73 ja 73.1 varaustuotteen nimi -> ehdotettu yhdistettäväksi samaan kenttään II + näyttömuodossa nimi
  - varaustuotteen nimi on näin toteutettuna poimittavissa rakenteisena paremmin ilman näyttömuodossa mahdollisesti samassa rakenteessa olevaa tiedon otsikkoa; palvelun nimessä ja luokassa käytetään kansallisia nimikkeitä / luokkia, varaustuotteella mahdollista ilmaista tarkempaa palvelunantajakohtaista palvelun nimeämistä

Ehdotettuja lisäyksiä/ muutoksia sisältöön (4/)

12. Resurssin kalenteritunniste ja nimi 74 75 -> ehdotettu yhdistettäväksi II+näyttömuotoon nimi
  - nimi on näin toteutettuna poimittavissa rakenteisena paremmin ilman näyttömuodossa mahdollisesti samassa rakenteessa olevaa tiedon otsikkoa
13. Ehdotettu nimimuutos Peruttavissa -> Onko asiakkaan peruttavissa?
  - Kyse on vaatimusmäärittelydokumentin mukaisesti siitä, onko varaus asiakkaan TAI muun kuin varattua palvelua tuottavan palvelunantajan peruttavissa (ulkoinen varaaja) - nimenmuutos johtaisi harhaan?
14. Ehdotettu nimimuutos Siirrettävissä -> Onko asiakkaan siirrettävissä?
  - Vastaava kuin edellä
15. Hoitotakuu (Miksei koodilla? Samalla tavalla tulisi tieto odottaako arviota?)
  - Hoitotakuu on eri asia kuin ajanvaraus, kansallista koodistoa ei ole.
16. Alivarauksen suhde päävaraukseen tai toiseen alivaraukseen (esim. oltava 3 päivää ennen päävarausta, että vastaukset ehtii vastaanotolle tai että krea -vastaus on potilaan saapuessa radiologiaan yms?)
  - ajanvaraukset luovan järjestelmän tulee tietää ko säännöt, mutta kaikkia säännöistä ei voida kattavasti kuvata ajanvarausasiakirjalla, joka on tarkoitettu varaustiedon välittämiseen? Ks. ohjaustiedot.
17. "ajanvarauksen kohteena olevan tapahtuman tila koodilla ilmaistuna"
  - Ajanvarauksen tila: kuvaus harhaanjohtava, kyse on itse varauksen tilasta. Koodistopalvelussa on tilalle myös koodit Alkanut, Toteutunut ja Saapumatta. Kun ajanvarauksen päivittäminen kyseisiin tiloihin on vapaaehtoista, johtaa se varatun palvelun käyttämisen työlääseen selvittelyyn hoitoasiakirjoista.
  - Palvelun toteutumisen seuranta ei ole ajanvarausasiakirjan käyttökohde, käynneistä on luotava kirjaukset joka tapauksessa ja näiden tilojen vaatiminen kaikilta nostaisi erityisesti asiointipalveluissa toteutuskyynnystä.

CDA-määrittelyn kommentteja (1/)

1. Ehdotettu, että alunalkaen olisi pitänyt tehdä selkeästi joko lomakerakenteena tai CDA-rakenteina, missä samoihin luokkiin (esimerkiksi havaintoihin) olisi mallinnettu enemmän tietoja
  1. Tietosisältö olisi pitänyt määritellä alunalkaen lomakerakenteena, jos sitä olisi preferoitu - tyyppiltään sisältö ei ole kuitenkaan todistus tai lausunto, joten käsittelysääntöjen määrittelyssä olisi varmasti hankaluuksia. Nyt tehdyssä tietosisältö + CDA tietojen pakollisuudet, vapaaehtoisuudet ja tietojen keskinäisten riippuvuuksien puuttumiset (esim. aikavälin voi antaa ilman muita asiaan liittyviä lisätietoja) vaikuttivat CDA-mallinnustapaan
2. Kommentteja koskien aiempia versioita CDA-määrittelyä
  - HL7 yhdistyksen sivut menivät välillä ”rikki” ja korjattuun versioon oli linkkautunut vanhempi versio määrittelypaketista, tämä huomattiin nopeasti ja korjattiin mutta osalla saattoi olla vanha versio. Kommentoidut kohdat olivat jo muutettu aiemmin, joten vahinkoa tässä tapauksessa ei päässyt varmaankaan tapahtumaan.
3. Näkymä: yleiskuvauksesta saa käsityksen että ajanvarausasiakirjalla voisi olla muitakin näkymiä kuin AJANV. Jos merkinnällä voi olla useampi näkymä, elementin pitäisi olla toistuva
  1. Ajanvarausasiakirja merkinnällä voidaan käyttää lisänäkymiä, ohjeistettu CDA-määrittelyssä, jossa on viitattu Kertomus- ja lomakkeet oppaan toteutusohjeistukseen asiassa.

CDA-määrittelyn kommentteja (2/)

4. **Varaustuote & Resurssin kalenteritunniste:** Ajanvarausasiakirjaan tuodaan varaukseen kuulumatonta sisältöä kalenteritunnisteella. "Resurssin kalenteritunniste, mikäli ajanvaraus kohdistetaan palvelutuotteen lisäksi resurssiin". Kalenteritunnisteen asemesta kohteen voisi mallintaa varaustuotteen tuoteinstanssiksi, jonka tunnisteeseen ajanvarausasiakirja sisältää. Mahdollinen resurssien varaus voisi jäädä resursseja hallinnoivan järjestelmän sisäiseksi asiakiksi. Haluttaessa asiakirjaan voisi lisätä lisätietotyyppiset elementit varaukseen liitetyistä resursseista, esim ammattilaisen nimi.
  1. Aiemmissa tarpeissa ja vaatimusmäärittelyissä resurssin kalenterin yksilöinti nähty tärkeämmäksi kuin tuotteen instanssi, sisäisten resurssivarausten (resurssien kalenterien) linkitysmahdollisuus ja joidenkin resurssien nimeäminen ja näyttäminen esitetty tähän liittyvänä tarpeena; mihin tarvitaan tuoteinstanssin tunnistetta ja milloin tunniste muuttuu (jos esim. jokin resurssi vaihtuu..?)?
5. **Joitakin virheitä kenttien nimissä, codeld:ssä ja epäselviä kuvaustekstejä**
  1. -> korjataan ja tarkennetaan nämä
6. **Tuleeko varautua sote-organisaatioreksiterin lisäksi Soteriin ja IAH?**
  - Ajanvaraustieto (myös tietosisältö) linkittyy Kanta-palvelutapahtumiin, tuottajiin ja järjestäjiin (sote-organisaatiorekisteri). Myös Soteri nojautuu sote-organisaatiorekisteriin, mutta ei todennäköisesti tule sisältämään kaikkia yksiköitä vastaavalla tasolla. IAHlinjattava. Nyt rajauduttu terveydenhuoltoon. -> Jatkossa mennee enemmän niin päin, että 2023 Sote-organisaatiorekisteri tulee sisältämään Soterin tiedot ja mukana on myös yksityiset ammatinharjoittajat, ei tehdä ehdotuksena nyt muutoksia tähän.
7. **KAN roolilla authorissa ei anneta organisaatitietoja -> onko tämä nyt "ei edellytetä" (AM51.2) vai että ei anneta -> synkkaua vaatimus ja tämän dokun kanssa**
  1. Tarkennetaan: ehdotus: ei anneta eikä saa antaa?

CDA-määrittelyn kommentteja (3/)

8. Tietoryhmien pakollisuudet ei selviä tietosisällössä

- pakollisuudet näkee pääryhmien alla olevien kenttien pakollisuuksista, jos siellä on kaikissa tilanteissa annettavia pakollisia tietoja niin silloin tietoryhmällekin laitettu pakollisuus

9. Ajanvarauksen tilat, tarvitseeko Kannan tarkistaa, mitkä tilat ovat sallittuja

- Kanta ei tarkista ajanvarauksen tilaa (lisäarvo kyseenalainen + monimutkaistaisi toteutusta). Onko palvelutapahtuma olemassa/perustettavissa on alkuvaiheen tilojen käytön kannalta keskeistä.

10. Aikavälin esittäminen: mikä on tarkalleen ottaen sallittua, pakollisuudet ei tätä ilmaise yksiselitteisesti. Jos antaa aikavälin -> sekä low että high annettava? Eli high on tällöin ehdollisesti pakollinen? Voiko antaa pelkän low:n ajanhetkenä?

- 4. PAKOLLINEN yksi [1..1] effectiveTime
- a. VAPAAEHTOINEN nolla tai yksi [0..1] low/@value Aikaväli (86), arvo annetaan TS-tietotyyppillä, aikaväli voi tarkentua ajanvarausasiakirjan eri versioiden välillä
- b. VAPAAEHTOINEN nolla tai yksi [0..1] high/@value Aikaväli (86), arvo annetaan TS-tietotyyppillä, aikaväli voi tarkentua ajanvarausasiakirjan eri versioiden välillä
- **Toteutusohje:** Ajan voi antaa IVL_TS tietotyyppin mukaisesti aikavälinä (low alkuaika ja high loppuaika) tai yksittäisenä ajanhetkenä (effectiveTime/@value).
- Tarkennetaan notaatiota tuolta osin – ehdotus: joko yksittäinen ajanhetki (esim tietty päivä tai kellonaika) TAI annettava aikaväli alkuna ja loppuna - loppuajan jättäminen avoimeksi ei olisi sallittu (esim 2.2.2019 – jälkeen); linkittyy myös ajanvarauksen tila-tietoon (sallittava epämääräisempiä aikoja mikäli halutaan tukea erilaisia ”suunniteltu” tarkkuuksia)